

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЧОРТКІВСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПІДПРИЄМНИЦТВА І БІЗНЕСУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ЧННІБ ЗУНУ

Надія КУЦЬЧИЦЬКА

29 08 2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-
педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

29 08 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «Міжнародне страхування»

ступінь вищої освіти – бакалавр

галузь знань – 07 Управління та адміністрування

спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа та
страхування

освітньо-професійна програма – «Фінанси, банківська справа
та страхування»

кафедра фундаментальних та спеціальних дисциплін

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Залік (сем.)
Денна	4	7	30	30	4	8	78	150	7
Заочна	4	7	8	4	-	-	138	150	8

29.08.2025

Чортків – ЗУНУ
2025

Робочу програму склала к.е.н., доцент Галина ГОНЧАР

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фундаментальних та спеціальних дисциплін (протокол № 1 від 26.08.2025 р.)

Завідувач кафедри Людмила ДЕРМАНСЬКА

Гарант ОПП Юлія БУГЕЛЬ

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“МІЖНАРОДНЕ СТРАХУВАННЯ”

1. Опис дисципліни “Міжнародне страхування”

Дисципліна – Міжнародне страхування	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	галузь знань – 07 “Управління та адміністрування”	Статус дисципліни вибіркова Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 5	спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа та страхування	Рік підготовки: Денна – 4 Заочна – 4 Семестр: Денна - 7 Заочна – 7,8
Кількість змістових модулів – 2	Освітньо-професійна програма – «Фінанси, банківська справа та страхування»	Лекції: Денна – 30 год. Заочна – 8 год. Практичні заняття: Денна - 30 год. Заочна – 4 год.
Загальна кількість годин – 150	ступінь вищої освіти – бакалавр	Самостійна робота: Денна форма – 78 год. Заочна форма- 138 год Тренінг – 8 год. Індивідуальна робота : Денна – 4 год.
Тижневих годин – 10 год., з них аудиторних – 4 год		Вид підсумкового контролю – залік

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «МІЖНАРОДНЕ СТРАХУВАННЯ»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Метою дисципліни «Міжнародне страхування» є формування у студентів базових знань з теорії міжнародної страхової справи, засвоєння закономірностей функціонування міжнародних ринків страхових послуг, основних принципів страхування в міжнародному бізнесі, ознайомлення з механізмами та інструментарієм прийняття рішень у міжнародній практиці страхування майна, відповідальності, фінансових, інвестиційних, валютних та кредитних ризиків, медичного страхування; вироблення практичних навичок щодо оцінки ризиків при здійсненні страхових операцій в міжнародному бізнесі, орієнтації в питаннях укладення договорів страхування та виплати страхових відшкодувань.

2.2. Завдання вивчення дисципліни: розуміння сутності, ролі та механізму міжнародного страхування; вивчення засобів організації та розвитку міжнародного страхового ринку та державного регулювання страхової діяльності; здобуття знань з основних видів страхування життя, майнового страхування, страхування відповідальності, страхування фінансових інвестицій, гарантій та облігацій, страхування експортних кредитів з позицій здобутків вітчизняного та зарубіжного досвіду; формування вмінь щодо аналізу ринку міжнародних страхових послуг.

2.3. У результаті вивчення дисципліни студенти зможуть: показати належний рівень знань у галузі міжнародного страхування, розуміння принципів організації страхової справи та особливостей функціонування міжнародного страхового ринку, страхової термінології; виявляти та аналізувати ключові характеристики міжнародного страхування як елементу фінансової системи; визначати функціональні взаємозв'язки між суб'єктами страхових ринків, розуміти організаційно-правові основи міжнародного страхування, форми організації страховиків і міжнародні системи страхування; знати особливості страхування в міжнародному туристичному бізнесі, страхуванні життя, майновому страхуванні, страхуванні відповідальності, страхуванні фінансових інвестицій, гарантій та облігацій, страхуванні експортних кредитів.

3. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ «МІЖНАРОДНЕ СТРАХУВАННЯ»

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ЕКОНОМІЧНІ І ПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНОГО РИНКУ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ

ТЕМА 1. ГЛОБАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ

Головні глобальні ризики та їх характеристика. Моніторинг та контроль глобальних ризиків. Фінансове забезпечення управління глобальними ризиками

Поняття ризику та його роль в страхуванні. Сутність страхових ризиків, їх основні характеристики. Види страхових ризиків. Оцінка ризику та критерії визначення ціни страхування. Методи управління ризиком. Основні засади ризик-менеджменту у страхуванні. Страхування і перестрахування ризиків як різновид оплаченого трансфера ризику іншій особі.

Поняття, зміст і призначення актуарних розрахунків у страхуванні. Джерела інформації для проведення актуарних розрахунків. Визначення та структура страхових тарифів, порядок їх розрахунку

Література: [1; 2; 4; 10; 13; 17]

ТЕМА 2. МІЖНАРОДНИЙ СТРАХОВИЙ РИНОК ТА ЙОГО СТРАХОВІ ІНСТИТУТИ

Страхування в умовах глобалізації. Світовий ринок перестрахування. Вплив страхування на економіку. Основне завдання страхування. Грошові кошти страхових компаній.

Поняття страхового ринку. Суб'єкти страхового ринку. Страховий ринок як форма організації грошових відносин по формуванню і перерозподілу страхових фондів. Основні риси страхового ринку. Показники розвитку страхової діяльності в глобальному, регіональному та національному вимірах, Сучасні тенденції міжнародної торгівлі страховими послугами.

Місце України в розрізі світового ринку страхових послуг. Основні причини відставання від провідних країн світу. Напрями розвитку страхування в найближчій перспективі.

Література: [2; 4; 5; 7; 9; 19; 21; 22]

ТЕМА 3. ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПРИНЦИПИ ГЛОБАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ

Форми організації страховиків і системи страхування. Законодавство країн світу, що регламентує основні види страхування. Акціонерні товариства. Товариства взаємного страхування. Державні страхові компанії. Холдинги. Об'єднання страхових компаній та інших організацій. Кептивні страхові компанії. Системи страхових відносин.

Страхові посередники. Початок роботи страхової компанії. Типи продажу полісів: продаж полісів у самій страховій компанії та її підрозділах; продаж полісів через посередників: агентів і брокерів. Аквізитори: юридичні та фізичні особи.

Регулювання страхової діяльності. Видача ліцензій на страхову діяльність. Забезпечення гласності в роботі страхових компаній. Підтримання правопорядку в страховій галузі. Страхове регулювання у країнах Європейського Союзу. Класифікація видів страхування за директивою ЄС. Напрями формування єдиного страхового ринку. Принципи створення єдиного страхового ринку в рамках Європейського союзу. Основа страхового регулювання в країнах ЄС - Директиви ЄС

Література: [1; 4-6; 9; 11; 14; 19; 22]

ТЕМА 4. ГЛОБАЛЬНІ СТРАХОВІ РИНКИ

Страховий ринок США як один із найбільших та найрозвиненіших у світі. Страховий ринок Великобританії - історична значущість та функціонування асоціації

Ллойд, яка відіграє ключову роль у глобальному страхуванні. Відмінності між страховими ринками Німеччини та Великобританії. Страхові ринки країн Східної Європи, причини їх недостатньої розвиненості й основні тенденції. Страхове законодавство Великобританії. Страховий ринок Німеччини. Органи страхового нагляду на міжнародних страхових ринках.

Перспективи розвитку українського страхового ринку щодо інтеграції України у світовий страховий простір. Шляхи оптимізації інтеграційних процесів, що включають реформування законодавства, поліпшення інфраструктури та залучення іноземних інвесторів.

Література: [3-6; 7; 11; 13; 16; 21]

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ПРАКТИКА ЗДІЙСНЕННЯ СТРАХУВАННЯ У МІЖНАРОДНИХ ЗВ'ЯЗКАХ

ТЕМА 5. СИСТЕМА "АСІСТАНС"

Економічна зумовленість системи "Ассістанс". Причини виникнення системи "Ассістанс". Оплата ассістанських компаній страховим компаніям їхніх послуг. Сфера поширення системи "Ассістанс". Умови страхування за системою "Ассістанс". Зміст страхування за системою "Ассістанс" - компенсація медичних витрат. Відмінність "Ассістансу" від страхування від нещасного випадку.

Обмеження системи "Ассістанс". Перелік витрат, що не підлягають відшкодуванню. Практика страхування за системою "Ассістанс" в Україні.

Правова база Ассістансу в Україні. Характеристика існуючих схем страхування. Ціни на ассістанські послуги. Шляхи зниження цін на ассістанські послуги і залучення клієнтів.

Література: [1; 3; 5; 6; 13; 22]

ТЕМА 6. МІЖНАРОДНЕ СТРАХУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В БІЗНЕСІ

Об'єкт та види збитків при страхуванні відповідальності. Сутність термінів відповідальності та страхування відповідальності. Види страхування в залежності від видів відповідальності. Об'єкт страхування в усіх видах страхування відповідальності - відповідальність страховальника. Види обов'язкового страхування відповідальності.

Страхування відповідальності товаровиробника. Міжнародний досвід страхування відповідальності товаровиробників. Відповідальність при страхуванні виробника продукції. Страхування претензії за заподіяний збиток. Умови за яких допускається звільнення від відповідальності.

Страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів у Європі. Характеристика полісів обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів у країнах Європи. Система «зеленої карти». Страхування відповідальності судовласників. Страхування відповідальності авіаперевізників. Страхування відповідальності автоперевізника. Страхування відповідальності товаровиробника.

Страхування відповідальності в США. Обов'язкова і добровільна форми страхування відповідальності у США. Визначення розміру збитку. Основні групи збитку. Форми страхування відповідальності: страхування опікунської відповідальності, страхування відповідальності власників майна перед третіми особами, а також страхування відповідальності автовласників.

Література: [2; 3; 4; 7; 9; 22]

ТЕМА 7. СТРАХУВАННЯ ЕКСПОРТНИХ КРЕДИТІВ

Принципи страхування експортних кредитів. Ризик неплатежу іноземного партнера та основні функції страхування експортних кредитів. Страхування делькредере. Страхування вексельних кредитів. Міжнародний досвід страхування експортних кредитів.

Страхування комерційних кредитів. Поліси кредитного страхування у міжнародній практиці.

Варіанти страхування експортерів. Умови настання несправності/неплатоспроможності та страхового випадку у міжнародній практиці.

Страхування банківських кредитів. Оцінка передумов для укладення договору: правило «5C», рейтингова оцінка, метод кредитного скоринга Дюрана, система CAMPARI. Основні принципи страхування

Література: [3; 5; 6; 7; 11; 16; 22]

ТЕМА 8. МІЖНАРОДНЕ СТРАХУВАННЯ ВАНТАЖІВ

Нормативно-правове забезпечення морського страхування. Страхування вантажів. Об'єкт страхування та страхувальники. Договір страхування вантажів. Страхування в рамках базисних умов поставок. Страхування корпусу й оснащення перевізних засобів. Типові умови що застосовуються з метою стандартизації договорів страхування, які об'єднують певні групи ризиків. Договір страхування суден. Взаємовідносини сторін при настанні страхового випадку.

Страхування відповідальності судновласників. Клуби взаємного страхування. Ризики захисту. Ризики відшкодування. Категорії страхових внесків: попередні, додаткові і надзвичайні. Правила клубів взаємного страхування.

Страхування контейнерів. Особливості страхування контейнерів. Умови страхування контейнерів. Ризик страхування контейнерів.

Метод виключення. Метод включення. Страхування збитків, видатків і внесків від загальної аварії. Зменшення ймовірних збитків при укладенні експортно-імпоротної угоди.

Література: [3; 5; 6; 7; 11; 21]

ТЕМА 9. ОСОБИСТЕ СТРАХУВАННЯ В МІЖНАРОДНОМУ СТРАХОВОМУ БІЗНЕСІ

Особливості особистого страхування. Класифікація видів особистого страхування. Характеристика основних видів особистого страхування. Види обов'язкового особистого страхування, що передбачені законодавством різних країн. Об'єкти особистого страхування. Події, на випадок яких здійснюється особисте страхування. Договір особистого страхування.

Страхування від нещасного випадку. Страхова подія. Критерії добору і визначення ціни добровільного страхування. Накопичувальне страхування. Види накопичувального страхування. Страхування довічної ренти.

Медичне страхування. Страхування витрат на лікування та страхування непрямих витрат, пов'язаних із захворюванням. Особливість медичного страхування. Обов'язкове державне медичне страхування. Відмінності обов'язкового і добровільного медичного страхування. Медичне страхування на прикладі США.

Література: [1; 3; 5; 6; 11; 12; 17; 21; 22; 24]

ТЕМА 10. МІЖНАРОДНЕ СТРАХУВАННЯ ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ, ГАРАНТІЙ ТА ОБЛІГАЦІЙ

Страхування фінансових інвестицій. Сутність поняття «фінансові інвестиції». Інвестиційні ризики: майнові та кредитні. Мета страхування фінансових інвестицій. Страхування інвестиційної діяльності. Ризики інвесторів.

Страхування фінансових гарантій. Види страхування фінансових гарантій: страхування облігацій та інших цінних паперів; страхування кредитів для

короткострокових торговельних угод і довгострокових інвестицій; страхування заставних облігацій; страхування виплат по здачі в оренду, лізинг; страхування оплати вартості устаткування, що поставляється.

Страхування муніципальних облігацій. Функції страхування муніципальних облігацій. Встановлення страхової суми. Страхування муніципальних облігацій як малозбитковий вид страхування.

Література: [4; 5; 6; 7; 10; 20; 22]

4. Структура залікового кредиту

з дисципліни “Міжнародне страхування”

Денна форма навчання

	Кількість годин					
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота	Тренінг	Контрольні заходи
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ЕКОНОМІЧНІ І ПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНОГО РИНКУ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ						
Тема 1. Глобальне управління ризиками	4	4	8	2	4	Поточне опитування, тестові завдання
Тема 2. Міжнародний страховий ринок та його страхові інститути	2	2	8			
Тема 3. Правові та організаційні принципи глобального страхування	4	4	8			
Тема 4. Глобальні страхові ринки	4	4	8			
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ПРАКТИКА ЗДІЙСНЕННЯ СТРАХУВАННЯ У МІЖНАРОДНИХ ЗВ'ЯЗКАХ						
Тема 5. Система “Асістанс”	4	4	8	2	4	Поточне опитування, тестові завдання
Тема 6. Міжнародне страхування відповідальності в бізнесі	2	2	8			
Тема 7. Страхування експортних кредитів	2	2	8			
Тема 8. Міжнародне страхування вантажів	2	2	6			
Тема 9. Особисте страхування в міжнародному страховому бізнесі	4	4	8			
Тема 10. Міжнародне страхування фінансових інвестицій, гарантій та облігацій	2	2	8			Заліковий модуль по темах 1-10
РАЗОМ	30	30	78	4	8	залік

Тема	Кількість годин			
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ЕКОНОМІЧНІ І ПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНОГО РИНКУ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ				
Тема 1. Глобальне управління ризиками	2	2	14	Поточне опитування, тестові завдання
Тема 2. Міжнародний страховий ринок та його страхові інститути			14	
Тема 3. Правові та організаційні принципи глобального страхування	2		14	
Тема 4. Глобальні страхові ринки			14	
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ПРАКТИКА ЗДІЙСНЕННЯ СТРАХУВАННЯ У МІЖНАРОДНИХ ЗВ’ЯЗКАХ				
Тема 5. Система “Асістанс”	2	2	14	Поточне опитування, тестові завдання
Тема 6. Міжнародне страхування відповідальності в бізнесі			14	
Тема 7. Страхування експортних кредитів			14	
Тема 8. Міжнародне страхування вантажів	2		13	
Тема 9. Особисте страхування в міжнародному страховому бізнесі			13	
Тема 10. Міжнародне страхування фінансових інвестицій, гарантій та облігацій			14	
Разом	8	4	138	залік

5. Тематика практичних занять

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1

Тема 1. Глобальне управління ризиками

Мета полягає в дослідженні світової системи ризиків та методів контролю над ними.

Питання для обговорення:

1. Головні глобальні ризики та їх характеристика.
2. Види страхових ризиків та їх класифікація
3. Оцінка страхових ризиків та визначення страхової премії
4. Методи управління ризиком у страхуванні
5. Основні засади ризик-менеджменту у страхуванні
6. Основні методи контролю над ризиками.

Дискусійне обговорення питань.

Література: [1; 2; 4; 10; 13; 17]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2

Тема 2. Світовий ринок страхування

Мета полягає в дослідженні макропоказників світового страхового ринку та аналізу місця України в розрізі світового страхового ринку.

Питання для обговорення:

1. Поняття та суб'єкти страхового ринку
2. Страхування в умовах глобалізації.
3. Світовий ринок перестрахування.
4. Макропоказники світового страхового ринку.
5. Місце України в розрізі світового ринку страхових послуг.

Дискусійне обговорення питань.

Література: [2; 4; 5; 7; 9; 19; 21; 22]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 3

Тема 3. Правові та організаційні принципи глобального страхування

Мета полягає в дослідженні організаційно-правових аспектів міжнародної страхової діяльності.

Питання для обговорення:

1. Організаційні форми страхових організацій.
2. Порядок укладення та оформлення міжнародних договорів страхування. Основні юридичні норми, котрі регулюють страхову діяльність у міжнародних зв'язках.
3. Організаційні форми та системи страхування.
4. Роль страхових посередників у страхових процесах.
5. Механізми регулювання страхового сектору. Видача ліцензій на страхову діяльність.
6. Регулювання страхових операцій в країнах Європейського Союзу

Дискусійне обговорення питань.

Література: [1; 4-6; 9; 11; 14; 19; 22]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 4

Тема 4. Глобальні страхові ринки

Мета полягає в дослідженні страхових ринків провідних країн світу.

Питання для обговорення:

1. Страховий ринок США.
2. Страховий ринок Великобританії.
3. Функціонування страхової асоціації «Ллойд».

4. Відмінності страхових ринків провідних європейських країн.
 5. Страхові ринки країн Східної Європи та їх основні тенденції.
 6. Шляхи оптимізації інтеграційних процесів України в світовий страховий простір.
- Дискусійне обговорення питань.

Література: [3-6; 7; 11; 13; 16; 21]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 5

Тема 5. Система "Ассістанс"

Мета полягає в дослідженні особливостей страхування в системі "Ассістанс".

Питання для обговорення:

1. Економічна зумовленість системи "Ассістанс". Причини виникнення системи "Ассістанс".
2. Умови страхування за системою "Ассістанс". Відмінність "Ассістансу" від страхування від нещасного випадку.
3. Правова база Ассістансу в Україні.
4. Характеристика існуючих схем страхування та шляхи зниження цін на ассістанські послуги і залучення клієнтів

Дискусійне обговорення питань

Література: [1; 3; 5; 6; 13; 22]

Тема 6. Міжнародне страхування відповідальності в бізнесі

Мета полягає в дослідженні особливостей страхування відповідальності в міжнародному бізнесі.

Питання для обговорення:

1. Порядок здійснення страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів і врегулювання збитків.
2. Об'єкти, ризики та обсяги відповідальності автомобільного перевізника.
3. Види страхового покриття, які застосовуються при страхуванні відповідальності.
4. Об'єкти страхування і ризики системи «Зелена карта».

Дискусійне обговорення питань.

Література: [2; 3; 4; 7; 9; 22]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 6

Тема 7. Страхування експортних кредитів

Мета полягає в дослідженні особливостей страхування експортних кредитів.

Питання для обговорення:

1. Види ризиків, які виникають при здійсненні страхування експортних кредитів та лізингових операцій.
2. Порядок здійснення страхування експортних кредитів.
3. Страхування міжнародних лізингових операцій.
4. Страхування вексельних кредитів.
5. Страхування від економічних і комерційних ризиків.
6. Страхування іпотечного і споживчого кредиту.

Дискусійне обговорення питань.

Література: [3; 5; 6; 7; 11; 16; 22]

Тема 8. Міжнародне страхування вантажів

Мета полягає в дослідженні особливостей страхування зовнішньоторговельних вантажів.

Питання для обговорення:

1. Види ризиків, які існують при автомобільних і залізничних міжнародних перевезеннях.

2. Особливості страхування вантажів, які перевозяться в контейнерах.
 3. Особливості обов'язкового страхування відповідальності експортера.
 4. Види та класифікація ризиків у морському страхуванні. Об'єкти морського страхування.
 5. Особливості страхування цивільної відповідальності власників суден
- Дискусійне обговорення питань.
Література: [3; 5; 6; 7; 11; 21]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 7

Тема 9. Особисте страхування в міжнародному страховому бізнесі

Мета полягає в дослідженні особливостей особистого страхування.

Питання для обговорення:

1. Класифікація видів особистого страхування. Характеристика основних видів особистого страхування.
 2. Порядок здійснення страхування туристів від нещасних випадків.
 3. Страхування медичних витрат під час перебування за кордоном.
 4. Міжнародні сервісні системи для обслуговування учасників зарубіжних поїздок.
- Дискусійне обговорення питань.

Література: [1; 3; 5; 6; 11; 12; 17; 21; 22; 24]

Тема 10. Міжнародне страхування фінансових інвестицій, гарантій та облігацій

Мета полягає в дослідженні особливостей страхування фінансових інвестицій, гарантій та облігацій.

Питання для обговорення:

1. Порядок здійснення страхування фінансових інвестицій.
 2. Страхування фінансових гарантій. Види страхування фінансових гарантій.
 3. Особливості страхування муніципальних облігацій.
- Дискусійне обговорення питань.

Література: [4; 5; 6; 7; 10; 20; 22]

6. Тренінг з дисципліни

ТРЕНІНГ «МОДЕЛЬ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ»

Вступ

Використання такої форми, як тренінг, дозволяє значно підвищити інтерес студентів до дисципліни «Міжнародне страхування», стимулює їх до більш глибокого вивчення додаткового матеріалу на прикладі реальної практики діяльності страхових компаній. Крім того, тренінгові заняття, до якого залучають студентів усієї академічної групи, формує в них навички самостійної роботи, здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; вміння працювати у команді, здійснювати ефективні комунікації та виконувати функціональні обов'язки в групі під час підготовки і захисту завдання; визначати та пропонувати обґрунтовані фінансові рішення, формує вміння публічно висловлювати свою думку.

Організація проведення тренінгу

Загальний час підготовки до тренінгу – один місяць. Упродовж нього студенти розробляють сценарій, вивчають основні проблеми, стратегії й тактику поведінки кожного з учасників групи, готують доповіді. Кожній групі для презентування надають до 15 хвилин. У тренінгу виділяють чотири стадії: підготовку, моделювання ситуації, аналіз та оцінювання (підбиття підсумків).

Підготовка. На цій стадії студенти самостійно об'єднуються в малі групи (від 3 до 5 осіб). Викладач пропонує сценарій проведення тренінгу. У сценарії мають бути виділені ключові моменти, на які необхідно буде звернути увагу в процесі підготовки, а саме:

1. Вибір міжнародної страхової компанії. Висвітлення загальних відомостей про страхову компанію та проведення якісного аналізу компанії. Оцінка конкурентної позиції страхової компанії за рядом показників, визначення рейтингової позиції страхової компанії на ринку на основі <https://mind.ua/insurance/rating>.

2. У межах завдання щодо стратегії виходу на новий ринок команда студентів обирає конкретну країну, наприклад Польщу, Туреччину або Канаду, та розробляє детальний план входження страхової компанії на цей ринок. У процесі підготовки аналізується місцеве законодавство, що регулює страхову діяльність, оцінюється рівень конкуренції серед національних та міжнародних страхових компаній, враховуються культурні особливості, які можуть впливати на споживчу поведінку та ставлення до страхування. Крім того, команда визначає потенційні ризики та можливості для зростання, що дозволяє сформувати обґрунтовану та адаптовану стратегію виходу на новий ринок.

3. Аналіз страхової діяльності міжнародної страхової компанії. Дослідження виду страхування (згідно обраного варіанта): правила страхування, особливості укладання страхових договорів, тарифікація, тощо.

4. Розроблення ситуації страхового випадку.

5. Підготовка та оформлення роботи, доповіді на захист, презентації.

У період підготовки кожна група розподіляє між собою ролі (наприклад, роль голови правління, фінансового аналітика, фахівця з продажу, страхового андерайтера тощо).

Під час проведення практичного заняття команда презентує свою міжнародну страхову компанію. Інші студенти можуть брати участь в обговоренні, ставити запитання, вести дискусію.

Аналіз тренінгового заняття. Після проведення презентації всіма групами викладач разом із студентами аналізує усю діяльність, водночас розглядаючи найбільш вдалі сценарії, найцікавіші моменти процесу презентування, а також спірні питання (якщо такі були), й аналізує недоліки.

Оцінювання. Викладач до початку проведення заняття ознайомлює студентів із критеріями оцінювання кожної групи учасників, готує дані відомості за такими параметрами: повнота оригінальності викладення матеріалу, здатність обробляти, оцінювати та пояснювати інформацію (оцінювання доповіді), вичерпні відповіді на запитання, рівень розкриття всіх аспектів теми, відповідність роботи за змістом та оформленням методичним вказівкам. Кожен студент виставляє свою оцінку. Викладач ставить власну оцінку. Максимальна кількість балів – 100. Кожний критерій оцінювання має максимально 25 балів.

7. Самостійна робота студентів

Призначенням самостійної роботи студентів, як і інших форм роботи, що використовуються у навчальному процесі, є поглиблення теоретичних знань студентів у розрізі дисципліни «Міжнародне страхування», а також закріплення студентами практичних навичок.

Самостійна робота студентів полягає у підготовці презентаційних виступів, що оцінюються за 100-бальною шкалою і визначається як сукупність питомої ваги кожної складової:

-80% - підготовка презентації;

-20% - захист презентації.

Контроль за самостійною роботою студентів здійснюється у вигляді обговорень, опитувань, розв'язання задач, перевірки та оцінювання домашніх завдань (рефератів)

студентів денної форми навчання, перевірки індивідуальних завдань (контрольної роботи) студентів-заочників, складання іспиту з дисципліни.

Перелік тем для самостійної роботи :

1. Методи контролю за світовими ризиками.
2. Методи фінансування світових ризиків
3. Аналіз світового страхового ринку на основі показника «зібрані страхові премії в розрахунку на одного громадянина».
4. Аналіз світового страхового ринку на основі показника «частка страхових премій у валовому національному продукті».
5. Аналіз світового страхового ринку на основі показника «динаміка зібраних страхових премій з урахуванням інфляції».
6. Характеристика стану світового ринку страхових послуг.
7. Кептивні страхової компанії. Переваги і недоліки використання кептивів.
8. Мета і завдання ІАІБ.
9. Розкажіть про регулювання страхової діяльності в Німеччині.
10. Дайте характеристику регулюванню страхової галузі в країнах ЄС
11. Сутність та особливості пропорційного перестрахування.
12. Взаємовідносини між сторонами за квотним договором перестрахування
13. Особливості укладання договору страхування суден.
14. Особливості страхування відповідальності судновласників.
15. Страхування ризиків захисту.
16. Страхування ризиків відшкодування.
17. Особливості страхування банківських кредитів.
18. Особливості страхування споживчих кредитів.
19. Особливості страхування іпотечних кредитів.
20. Страхування відповідальності підприємств.
21. Страхування екологічної відповідальності.
22. Страхування будівельно-монтажних робіт (СМР).
23. Особливості майнового страхування туристів.
24. Особливості страхування відповідальності туристичних організацій.
25. Застосування Інтернет-можливостей при страхуванні за системою «Асістанс».
26. Особливості системи CAMPARI.
27. Суть рейтингової оцінки позичальника, яка застосовується в Німеччині.
28. Система «п'яти сі» («5 C»).

8. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни “Міжнародне страхування” використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне тестування;
- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань;
- залік.

9. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Міжнародне страхування» визначається як середньозважена величина в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4
20 %	20 %	20 %	20 %	5%	15%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінг	Самостійна робота
Оцінка за поточне опитування визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять по 4 темах	Підсумкова модульна контрольна робота по 4 темах Теоретичні питання (2 питання по макс 25 балів) Тестові завдання (10 тестів по 5 бали за тест) – макс. 50 балів	Оцінка за поточне опитування визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять по 5-10 темах	Підсумкова модульна контрольна робота проводиться по 5-8 темах в аудиторії або в системі дистанційного навчання MOODLE Теоретичні питання (2 питання по 25 балів, макс 50 балів) Тестові завдання (10 тестів по 5 бали за тест) – макс. 50 балів	Оцінюється виконання практичного завдання – макс. 100 балів	Сукупність питомої ваги кожної складової: -80% - виконання відповідного завдання; -20% - захист виконаного завдання.

Поточне опитування під час заняття:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань;

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки;

65–74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

60–64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності;

1–59 балів – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст теоретичних питань.

Підсумкова оцінка за поточне опитування кожного модуля визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих під час занять в межах кожного модуля.

Тренінг:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його використовує під час виконання завдань тренінгу, виявляє творчий підхід до виконання завдань;

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при виконанні окремих завдань тренінгу не вистачає достатньої глибини та аргументації його використання, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки, загалом виявляє творчий підхід до виконання завдань;

65–74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та загалом його використовує при виконанні завдань тренінгу, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому суттєві неточності та помилки, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань;

60–64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його використовує, недостатньо розкриває зміст завдань тренінгу, допускаючи при цьому суттєві неточності, не виявляє творчого підходу до виконання завдань;

1–59 – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст завдань тренінгу, не бере участі у колективних завданнях під час проведення тренінгу.

Самостійна робота:

90–100 балів – зміст самостійної роботи повністю відповідає встановленим вимогам, містить елементи самостійного дослідження, свідчить про високий рівень опанування навчального матеріалу, студент на високому рівні виявляє творчий підхід до виконання завдань;

75–89 балів – зміст самостійної роботи в основному відповідає встановленим вимогам, можуть бути несуттєві недопрацювання за окремими завданнями, свідчить про належний рівень опанування навчального матеріалу, студент належно виявляє творчий підхід до виконання завдань;

60–74 балів – поставлені завдання виконані на недостатньому рівні; наведені авторські напрацювання є загальними і слабо обґрунтованими, свідчать про недостатній рівень опанування навчального матеріалу; студент припускається значних помилок у виконанні завдань, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань;

1–59 балів – завдання практично не виконані; відсутні авторські напрацювання; грубі помилки у вирішенні завдань роботи, що свідчать про низький рівень опанування навчального матеріалу; студент не виявляє творчого підходу до виконання завдань.

Модульна робота – види контролю, при яких засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу оцінюється від 0 до 100 балів як сума балів за виконані завдання.

Екзаменаційний білет складається із:

тестів: 5 тестів, за правильну відповідь на кожен із яких студент може отримати 5 балів, що в підсумку дає максимально 25 балів;

5 балів – за тест надано правильну відповідь.

практичних завдань: 1 завдання, за розв'язання студент може отримати від 0 до 25 балів;

15–25 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв'язує практичне завдання і інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

5–14 балів – у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв'язує практичне завдання, але на додаткові контрольні запитання відсутня повна відповідь, допускає несуттєві неточності та фрагментарно (без аргументації) інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

1–4 балів – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно розв'язує практичне завдання, допускає суттєві неточності, поверхнево його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань.

теоретичного питання: 2 теоретичних питання, за відповідь на кожне питання, студент може отримати від 0 до 25 балів, що в підсумку дає максимально 50 балів

15–25 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, всебічно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповіді, глибоко та всебічно розкриває зміст завдання.

1–14 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не в повному обсязі, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання, допускаючи при цьому суттєві неточності, відповіді на запитання нечіткі.

Екзамен – види контролю, при яких засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу оцінюється від 0 до 100 балів як сума балів за виконані завдання.

Екзаменаційний білет складається із:

тестів: 10 тестів, за правильну відповідь на кожен із яких студент може отримати 3 бали, що в підсумку дає максимально 30 балів;

3 бали – на тест надано правильну відповідь.

практичних завдань: 2 задачі, за розв'язання кожної із яких студент може отримати від 0 до 25 балів, що в підсумку дає максимально 50 балів;

15–25 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв'язує практичне завдання і інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

5–14 балів – у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв'язує практичне завдання, але на додаткові контрольні запитання відсутня повна відповідь, допускає несуттєві неточності та фрагментарно (без аргументації) інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

1–4 балів – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно розв'язує практичне завдання, допускає суттєві неточності, поверхнево його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань.

теоретичного питання: 1 теоретичне питання, за відповідь на яке студент може отримати від 0 до 20 балів.

10–20 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, всебічно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповіді, глибоко та всебічно розкриває зміст завдання.

1–9 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не в повному обсязі, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання, допускаючи при цьому суттєві неточності, відповіді на запитання нечіткі.

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Технічне забезпечення: мультимедійний проектор, ноутбук, проєкційний екран.	1-10
2.	Базове програмне забезпечення: ОС Windows. Стандартне програмне забезпечення базових інформаційних технологій: MS Office (Word, Excel, PowerPoint, Microsoft Visio). Телекомунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Google Chrome, Viber тощо).	1-10
3.	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності).	1-10
4.	Комунікаційне програмне забезпечення Zoom для проведення занять в режимі on-line (за необхідності).	1-10

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Босовська М., Бойко М., Л. Бовш. Міжнародні програми страхування у сфері гостинності. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2022. № 6. С. 105-124.
2. Бридун І. Є. Трансформація світової галузі страхування під впливом пандемії COVID-19. *Український соціум*. 2021. № 3. С. 76-87
3. Гончар Г.П., Приступа Л.А., Опальчук Р.М. Тенденції та інновації в страховій індустрії: вплив технологій, штучного інтелекту та блокчейну. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. №6 URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/3270/3306>
4. Гончар Г.П., Вербіцька І.І. Фондовий ринок як платформа економічної адаптації: стратегічна роль страхових продуктів у посткризовому відновленні України. Формування адаптивних стратегій розвитку України: моногр. / за ред. канд. екон. наук, доц. Н.Є. Кульчицької. Чортків : ЗУНУ, 2025. С. 48-76
5. Гончар Г.П. Методичні рекомендації по вивченню дисципліни “Міжнародне страхування” для студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа страхування, та фондовий ринок» денної і заочної форми навчання. Тернопіль: ВЦ «Вектор», 2024. 32 с.
6. Гончар Г.П. Міжнародне страхування: електронні методичні рекомендації до проведення практичних занять та організації самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Тернопіль: ВЦ «Вектор», 2024. 24 с.
7. Дрималовська Х. В., Кирилюк Р. О. Основні риси сучасного світового ринку страхових послуг. *Бізнес Інформ*. 2021. № 4. С. 36-41.
8. Журавка О. С., Бухтіарова А. Г., Пахненко О. М. Страхування: навчальний посібник. Суми: Сумський державний університет, 2020. 350 с.
9. Карцева В. В., Прасолова С. П. Інститути міжнародного страхового ринку: навчальний посібник+навчальний тренінг. Київ:, «SBA-Print», 2020. 568 с.
10. Клапків Л. М., Клапків Ю. М., Свірський В. С. Фінансові ризики в діяльності страхових компаній: теоретичні засади, сучасні реалії та прагматизм управління: монографія. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2020. 171 с.
11. Клапків Ю. М. Ринок страхових послуг: концептуальні засади, технічні інновації та перспективи розвитку : монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. 568 с.
12. Мамонова Г. В., Позднякова Л.О. Вплив коронакризи на розвиток страхового бізнесу у світі. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2021. № 3. С. 74-81.
13. Мацедонська Н. В., Штефан Л. Б. Особливості функціонування фондів соціального страхування в країнах світу. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2020. Вип. 2. С. 392-398.
14. Підлипна Р. П., Смочко В. Ю. Імплементация світового досвіду загальнообов'язкового соціального страхування до вітчизняних реалій. *Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія : Економіка*. 2023. № 28. С. 109-118.
15. Про страхування: Закон України від 07. 03. 1996 р. № 85/96 (з останніми змінами і доп.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр>.
16. Рунчева Н. В., Сільченко І. А. Світовий досвід сільськогосподарського страхування для розвитку його обліково-аналітичного забезпечення в Україні. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2022. № 1. С. 10–16.
17. Таха М. Д. Роль процесів колективного моделювання ризиків та відповідних додатків в управлінні міжнародними страховими компаніями. *Вчені записки університету "КРОК". Серія : Економіка*. 2021. Вип. 1. С. 67-78.

18. Терещенко Т. Є., Заволока Л. О., Пономарьова О. Б. Страхування: навч. посіб. Дніпро: Ун-т мит. справи та фінансів, 2020. 220 с.
19. Global insurance market in 2021: top 10 countries per turnover. URL: <https://www.atlas-mag.net/en/article/top-10-of-the-global-insurance-market-in-2019>
20. Ana Preda, Mirela Popescu and Imola Drigă. The impact of covid-19 on global insurance market. 9th edition of the International Multidisciplinary Symposium “UNIVERSITARIA SIMPRO 2021”: Quality and Innovation in Education, Research and Industry – the Success Triangle for a Sustainable Economic, Social and Environmental Development”. URL: https://www.matec-conferences.org/articles/mateconf/abs/2021/11/mateconf_simpro21_08012/mateconf_simpro21_08012.html
21. Honchar H. Current state of transformational changes in the insurance sector. *Proceedings of the V International Scientific and Practical Conference*. Zagreb, Croatia. 2024. Pp. 29-31 URL: <https://isg-konf.com/problems-of-science-development-in-the-context-of-global-transformations/>
22. Honchar H. Digital transformation of the international insurance market: innovative it solutions for enhancing competitiveness. International periodic scientific journal *ScientificWorldJournalIssue* No29 Part 2 January 2025. P.79-87 URL: <https://www.sworldjournal.com/index.php/swj/issue/view/swj29-02/swj29-02>
23. Liběna Černohorská, Matěj Klofát. An Analysis of the Insurance Market in the Czech Republic. The 20th International Scientific Conference Globalization and its Socio-Economic Consequences 2020. URL: https://www.shs-conferences.org/articles/shsconf/abs/2021/03/shsconf_glob20_08006/shsconf_glob20_08006.html
24. Lisovska O. Health insurance in the Ukrainian insurance market. Theoretical and empirical scientific research: concept and trends: Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» with Proceedings of the International Scientific and Practical Conference, July 24, 2020. Oxford, United Kingdom: Oxford Sciences Ltd. & European Scientific Platform. Vol. 1. P. 26–28. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/logos/article/view/3972>

Інформаційні ресурси:

1. www.uainsur.com Ліга страхових організацій України
2. www.insurancetop.com Рейтинг страхових компаній
3. www.magportal.com/bus/ind/insur Magazine Articles on Insurance